

INFORMASJONS- OG SERVICEENHETEN

Saksbehandler: Steinar Knutsen

Vår dato

06.11.2013

Deres dato

Vår referanse

13/04463-5 : 006, C83, &76

Deres referanse

13/1969-1

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Lovfesting av medvirkningsordning for ungdom - høringsvar

Viser til deres høringsbrev datert 20. august 2013 vedrørende lovfesting av medvirkningsorgan for unge, mrk sak 13/1969. Høringssvaret er delt opp i to hvor det først redegjøres for de erfaringer som Vest-Agder fylkeskommune har med ungdomsmedvirkning. I andre del gis det tilbakemelding på noen av de problemstillinger som er skissert.

Erfaringer med ungdomsmedvirkning i Vest-Agder fylkeskommune:

I Vest-Agder fylkeskommune ble det opprettet et medvirkningsorgan for unge i 2013. Arbeidet har ikke kommet skikkelig i gang enda slik at vi har lite erfaringer å dele. Før organet ble opprettet har det vært begrensede muligheter for barn og unge i Vest-Agder til å bli hørt i fylkeskommunal sammenheng. De mulighetene som har vært tidligere er elevråd på videregående skoler samt Vest-Agder barne- og ungdomsråd.

Medvirkningsorganet som nå er opprettet består av et ungdommens fylkesting hvor en gutt og ei jente fra hver kommune i aldersgruppen 13-21 er representert. Til sammen sitter det 30 barn og unge i ungdommens fylkesting som møtes 2 ganger i året. I tillegg er det opprettet et ungdommens fylkesutvalg hvor 5 ungdommer møtes 6-7 ganger i året.

Ungdommens fylkesting skal være et hørings- og medvirkningsorgan for Vest-Agder fylkeskommune.

Synspunkter på problemstillinger som departementet har skissert:

I resten av høringssvaret er Vest-Agder fylkeskommunes synspunkter på de problemstillinger som departementet har skissert. Departementets problemstillinger er markert med kursiv.

Lovfesting av medvirkningsorgan for unge

Innledningsvis slås det fast at regjeringen mener at ungdom bør ha lovfestede medvirkningsorgan i kommuner og fylkeskommuner på lik linje som både eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Det er viktig at forskjellige aldersgrupper er representert i kommunale råd og utvalg.

Vest-Agder fylkeskommune er enig i denne konklusjonen. Medvirkningsorgan for ungdom vil være en god skole i demokrati og gi ungdommen mulighet til å delta i politiske prosesser. Det sender feil signal til ungdommen at eldre, som både har stemmerett og er valgbare har rett til å bli hørt i et særskilt elderråd, mens unge uten stemmerett ikke skal gis den samme retten til en formalisert medvirkning.

Harmonisering av medvirkningsorgan

I dag er situasjonen slik at medvirkningsorgan for eldre, mennesker med nedsatt funksjonsevne og et eventuelt organ for unge er forvaltet av tre ulike departementer. Det foreslås at lover og reglementer harmoniseres og samles i et departement, f.eks KRD.

Vest-Agder fylkeskommune er enig i at lovverket harmoniseres for alle medvirkningsorgan. I dag har de eksisterende medvirkningsorganene forholdsvis lik oppbygging. I forhold til et organ for unge bør regelverket ha en betydelig større fleksibilitet og ha som fokus at arbeidet kan organiseres på ungdommens premisser.

En lov bør etter fylkesrådmannens mening angi en minstestandard og så får det være opp til den enkelte kommune eller fylkeskommune om man ønsker å ha en mer omfattende ordning for medvirkningsorganene. En eventuell ny lov bør tre i kraft før neste lokalvalg i 2015 slik at konstitueringsprosessen blir enklest mulig.

Tale og forslagsrett i et slikt organ bør følge vanlig praksis i folkevalgte organer. Dette betyr at det bare er organets medlemmer som har ordinær tale, forslags og stemmerett. Men andre, for eksempel representanter for et ungdomsråd, står fritt til å be ett av medlemmene i et organ om å fremme et bestemt forslag på deres vegne.

Alternative løsninger for et nytt regelverk:

Det skisseres følgende to modeller for nytt regelverk:

Alternativ A:

En egen generell bestemmelse i kommuneloven om særlige medvirkningsorganer, men som pålegger kommunene å ha slike ordninger for unge, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Detaljerte regler som er tilpasset de enkelte ordningene kan fastsettes i forskrift.

Alternativ B:

En egen felles særlov om særlige medvirkningsordninger i kommuner og fylkeskommuner, der alle ordningene lovfestes.

Begge alternativene legger opp til at KRD overtar forvaltningsansvaret for dette regelverket.

Vest-Agder fylkeskommune vurderer alternativ A som det mest hensiktsmessige. Denne løsningen gir kommuner og fylkeskommuner handlingsrom til å finne en løsning som passer best for egne behov.

Andre problemstillinger:

Hvis ungdomsrådene og lignende organer skal få beslutningsmyndighet, forslags- og/eller innstillingsrett, blir spørsmålet om de da er et medvirkningsorgan eller snarere et kommunalt organ. Og det neste spørsmålet blir da om ungdom, som ikke er direkte valgt i ordinære valg, får like sterke rettigheter som ordinært valgte representanter.

Vest-Agder fylkeskommune mener at det bør skilles mellom medvirkningsorgan og kommunalt organ. Ungdomsrådene bør være et medvirkningsorgan og medlemmene ikke regnes som ordinært valgt. Hvilke rettigheter medlemmene skal ha bør være opp til hver enkelt kommune og fylkeskommune å avgjøre.

Medvirkningsordningene for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne skal ha seg forelagt saker som er av særlig interesse for disse gruppene. Spørsmålet er om vi skal ha en tilsvarende avgrensning av ungdomsrådene, eller om ungdomsrådene og lignende organer skal stå fritt til å få seg forelagt og å uttale seg om alle saker i kommunen.

Vest-Agder fylkeskommune mener at ungdomsrådene ikke bør avgrenses i forhold til hvilke saker de kan behandle. Eldre og personer med nedsatt funksjonsevne har sine demokratiske rettigheter gjennom ordinære valg til å få innflytelse på øvrige saksfelt. Denne muligheten har ikke ungdom under 18 år og det er derfor viktig at et ungdomsråd kan være en arena hvor alle saksfelt kan tas opp. Et bredt saksfelt kan også være stimulerende for den generelle interessen for et slik råd.

Vest-Agder fylkeskommune mener også at et medvirkningsorgan for unge bør være et rådgivende organ på lik linje med de andre medvirkningsorganene. Det får dermed ingen sterkere posisjon og status eller noen egen innstillingsrett overfor andre organer.

Utvelgelseskriterier og valgordning:

I høringen står det at en valgordning til ungdomsrådene eller liknende medvirkningsorgan bør sikre representasjon fra ungdom i både ungdomsskolealder og eldre ungdommer. Det er videre ønskelig med en viss kontinuitet blant medlemmene i en medvirkningsordning for unge.

Det er etter Vest-Agder fylkeskommunes mening viktig at medlemmene i et medvirkningsorgan for unge representerer et så bredt spekter som mulig i den enkelte kommune eller fylkeskommune. På fylkesnivå bør utvelgelsen være slik at så mange som mulig av fylkets kommuner eller eventuelt regioner er representert. Utvelgelsen kan da for eksempel basere seg på forslag fra den enkelte kommune/region.

En valgordning til ungdomsrådene bør etter vårt syn sikre en bred aldersmessig sammensetning. Ungdommens fylkesting i Vest-Agder legger opp til et aldersspenn fra 13 – 22 år, og dette kan være et godt utgangspunkt. Dette vil sørge for at ungdom i videregående skole kan være med gjennom hele skoleløpet og inn i arbeids/studenttilværelsen. En bred alderssammensetning vil også kunne være med å sikre nødvendig kontinuitet.

Vest-Agder fylkeskommune er enig i utredningens konklusjon om at en valgperiode på fire år vil være for lang tid når det gjelder ungdom. Vi støtter løsningen som foreslås om at medlemmene velges for to år, og hvor halvparten av medlemmene stiller til valg hvert år.

Økonomi:

Vest-Agder fylkeskommune mener at det er viktig å signalisere inn til sentrale myndigheter at nye lovpålagte oppgaver må kompenseres økonomisk gjennom økning i de årlige overføringer. I denne konkrete saken som gjelder et medvirkningsorgan for unge vil vi understreke at administrativ oppfølging av ungdom krever betydelig mer administrative ressurser enn hva tilfellet er med f.eks et fylkeseldreråd. Ungdom trenger i større grad klare rammer og mer oppfølging enn voksne. For de yngste er det også et aspekt knyttet til foreldrekontakt.

Med vennlig hilsen

Steinar Knutsen
Seniorrådgiver